

విశ్వకర్మచరిత్ర స్వయం చరిత్ర

1601
10,428

శేరిలింగంపల్లి

శ్రీమద్విశ్వకర్మపరిచిత్తా దేవమః.

శ్రీమద్విశ్వకర్మ పంచముఖజనన ముముక్షువంశ

పారాపార మహార సహారసిగోత్ర

తలుకు నరసన్నా చాగ్ధ ముత్ర

కుగ్రు భద్రమా

ప్రజీరంశక

311

విశ్వకర్మచరిత్రాన్వయదీపిక.

ముద్రాక్షరశాల, 1011.

1601
10,428

శ్రీరంగప్రవాహిణీ ముద్రాక్షరశాల;

నిజామాబాద్.

1912

కాగితము

పు 0-1-0

ఓం

శ్రీపరబ్రహ్మణేనమః.

ఐమద్విశ్వకర్తృచరిత్రాన్వయదీపిక.

ద్వి. శ్రీపార్వతీపుత్ర • చిన్మయానంద
నాయాత్మయందున • సమ్మిశ్రగోలతు
మానసంబునపూజ • మహానీయ్యముగ జేతు
స్నానమాచరించి • సన్నతింతు
వస్త్రయుగ్గంబుల • వసుసతోదాయతు
పుష్పగందాక్షతలు • పూజనేతు
శర్కరభలములు • శాంతిగానర్పింతు
ఘోషదీపానక • దోహదములు
ప్రణామజేతెవనాస్థాన • ప్రాజ్ఞతగను
విశ్వగోగుచరక్షింతు • వినుతుజేతు
సంచునుతియింతువేల్పుల • కాదిమూర్తి
భక్తజనపాలగణపతి • భవ్యచరితా.

గీ. విఘ్నపతికి మ్రొక్కి ♦ విఘ్నంబు లేకుండ
నిగ్రహింపవలయు ♦ నేర్పుతోడ
శీఘ్రముగనుగ్రంథ ♦ సాంగంబు జేయుమి
విశ్వకర్మకర్త ♦ విమలభర్త.

2

సీ. వాగ్దేవతానాదు ♦ వాక్కుననందుండి
వాగ్దూరీ ఝరీ ♦ వాక్కునిమ్ము
నీకటాక్షముచేతి ♦ నేర్పులన్నియునిచ్చి
గ్రంథసాంగంబును ♦ గలుగజేయు
సకలశాస్త్రంబులు ♦ చవివిచూడగలేదు
ప్రకటితసాహిత్య ♦ బలములేదు
అమరకాండత్రయ ♦ బరసిచూడగలేదు
పంచకావ్యశ్లోక ♦ పకనలేదు
నీకృతచేతను ♦ నీగ్రంథమును నేను
ప్రారంభమునుజేయ ♦ ప్రాజ్ఞతగను
తల్లిరక్షించుతనముని ♦ ధన్యుజేయు
ఆయురారోగ్యసంపన్న ♦ సమరుజేయు
పరమకల్యాణేశుకవాణి ♦ బ్రహ్మరాణి. విశ్వ

3

కం. శివకవులను • హరికవులను

భువిగోపలబ్రహ్మకవుల • బ్రహ్మతిజేతున్

వినిరించినిందుపదముల

చవిగొనుమీభావినిజనులు • చక్కగనిపుడున్. 4

గీ. భద్రకాలీశ శ్రీవీర • భద్రమూర్తి

యింటివిలవేల్పునెప్పుడు • యాష్టశుద్ధి

యిచ్చిరక్షించునామక • నింపుమీర

పరమకళ్యాణశ్రీవీర • భద్రరాణి. 5

వ. అట్టివీరభద్రస్వాయికి, అనేక పరియాయములు, సా
హస్యగదండప్రణామంబులం జేసి మానసపూజా
దిధానంబులాచరించి కొన్ని మతగ్రంథములు పఠి
లింది అందున్న సారాశంబుకొన్నితీతుకుని వేదవాక్య
ములు పుష్పమాలికగా పద్యరూపంబున మహాప్ర
బంధంబుగ ప్రపంచముగో యచటై నాల్గులక్షలజీవ
రాసులలో మానవులకు ఖగ్గములున్న కర్మలుకున్య
త్తులున్న పృష్ఠిలగ వుపకరిణాదులున్న యిచ్చిపో
షిండునట్లు గ్రంథములంబు గారచియించినమర్పి
చినకి ధాత్రాచరింపెట్టిలనిన

సీ. మూడక్షరంబులు • మొలయుకుండెనునాడు

మూడుగుణంబులై • మొలచినాడు

పంచభూతములును • దృఢముపొందనినాడు

పంచతత్వంబులై • ప్రపలినాడు

షడ్దర్శనంబులు • జననమొందనినాడు

షట్కర్మతతినివి • స్తరలినాడు

దశదిశాంతరమువి • స్తారమొందనినాడు

దశవిధప్రాణముల్ • దాల్చినాడు

నేడునేమిటెవిశ్వేశు • నిగమవంధ్యు

నాత్మనంచుచునుగ్రాం • చాద్రిభేద

నాటకములెవ్వియునులేని • నాటనుండి

సారసద్గుణహారకు • మారవినుతా.

6

కం. అలన్నదిమూగాక్షరి

ఊలన్నదిబిందు • ఉపకారముకై

మలన్నదిజోలై నది

హయంబైప్రణవమయ్యె • ఆనందముతో. విశ్వ 7

గీ. మొదలుప్రణవమాయె • మోదముతోలనువాయె

తనదుసంతతిన్లెల్ల • ధరణియాయె

ఇట్టిమొదలుకన్న • మఱియేదిలేదయా. విశ్వ 8

వ. స్వయంభువ ఆయునటువంటి సరంజోతిస్వరూపమైన
 వీరాశ్విశ్వబ్రహ్మమందు అనుస్వరూపమైన వైవ
 స్వతమనువు పుష్పనిచి బ్రహ్మవిష్ణురుద్ర త్రిమూ
 ర్త్యాశ్శక్త మైనటువంటి పంచముఖబ్రహ్మయందు ద్వి
 భుజుడైన విశ్వకర్మపుత్రయించి యిచ్చామాత్రప్ర
 భాసృష్టిః అనేవేదనియతని ప్రపంచము సృష్టించ
 గలందులకు యిచ్చగలవాడై పంచమహాభూతతత్వం
 బులు నిర్మించి విశ్వరూపకోటిశ్శక్తకర్మణః అనే
 వేదనియతని విశ్వనిర్మాణబైయ్యగలంబులకు క
 ర్మప్రచారంభించెను.

సీ. ఖర్గంబుచేతను • గల్గునుభోగంబు

ఖర్గంబుచేతను • గలుగు శుభము

ఖర్గంబుచేతను • తైలాసగ్రికేగి

ఖర్గంబుచేతను • కష్టపడిరి

ఖర్గంబుచేతను • కామితార్థముగల్గు

కర్గంబుచేతను • కలిమి గలుగు

ఖర్గంబుచేతను • గలుగునుజ్ఞానంబు

గలుగుఖర్గచేత • కాయశుద్ధి.

- శ్లో. విశ్వమూలం విశ్వపుష్కం విశ్వజ్యోతిపరాత్పరం
శిశ్వశాఖోకులోద్భవ విశ్వకర్మజగద్గురుః. 10
- శ్లో. యేకకాలం ద్వికాలంచ యేకఆత్మన్వమూర్తిచ
యేక తేజంద్వితేజంచ నాదిమూలంచకారణం. 11
- గీ. అసలుకాలము సఖిము ♦ సర్థరాత్రియుజేసి
పొసగుమిగిలినసఘము ♦ పగలు జేసి
దివము రాత్రియుజేసి ♦ దివ్యవిశ్వబ్రహ్మ
విశ్వకర్మకర్త ♦ విమలభర్త. 12
- గీ. మాఘబహుళచతుర్థి శివరాత్రి ♦ మనువుబుట్టె
ఘాల్గుణబహుళమావాస్యకు ♦ ప్రపంచంబుబక్తిపరచె
వైత్రశుద్ధసాక్ష్యమికిదివము ♦ తేజరిల్లె
యిట్లుస్మృప్తిజేసె ♦ విపరీతముగనయన. వి. 13
- గీ. వక్కమానములోను ♦ వరుసగాపండ్రెండు
మానములువత్సరం ♦ భక్తిపరచె
కృతయుగధర్మంబు ♦ కూర్చితోనిర్మించె. వి. 14
- సీ. మాయప్రపంచంబు ని ♦ రాగాంబు జేయుటకు
మనువుబుట్టెను మాఘ ♦ బహుళమదు
వనరుచతుర్థిశివరాత్రి ♦ వైస్వనుతమనువు
శివరాత్రిపురుషుడై ♦ శివుడుద్భవించె

మాసశివరాత్రియని ♦ మహాత్యంబుగల్పించె

జంగమరూపుతి ♦ లింగమయ్యె

మూడుబూర్తులకాది ♦ మూలమైవిశ్వజ్ఞ

నామమువహించె త్రి ♦ లోచనుండు

యిట్లుసృష్టికర్త ♦ నిహపారాదులకర్త

దివమునిర్మించిన ♦ దీక్షకర్త

స లశుభాశుభమునకు ♦ సకల్పమేకర్త.వి.

వ. ఇట్టి పరాత్పరుడైన ప్రణవస్వరూపుడగు విశ్వ
జ్యోతిస్వరూపమై విశ్వనిర్మాణకర్తయైనవైష్ణవత
మనువు బ్రహ్మవిష్ణురుద్ర త్రిమూర్త్యాత్మకమైన
విశ్వకర్మ స్వయంభుగా సృష్టించెను. 16

శ్లో. అనాభికచూలాబ్రహ్మ ఆకంఠేన్దిష్ణమేవచ
అశీరుషే యాశ్వరజ్జయ విశ్వకర్మత్రయీతనుః.

గీ. వక్తవత్సరంబు ♦ వరుసగానిర్మించె

నాల్గయుగమలభువని ♦ నడతజేసె

ఆదిమూలకర్త ♦ అసలువిశ్వజ్ఞుండ. వి.

17

గీ. అసలునాదికర్త ♦ నాత్మపరబ్రహ్మ

జాతులొసిరెండు ♦ పోక్తజేసె

పోతుపెండునుజేసె ♦ పొందుగానప్రీతిసి. వి. 18

శ్రీ

విశ్వకర్మచరిత్రాన్వయవీఠిక.

- శ్రీ. విశ్వకర్మసుతుడు • యిలలోనుయ్యాశ్వరుడు
విశ్వకర్మసుతుడు • విష్ణుపనుచు
విశ్వకర్మసుతుడు • యింద్రాదిదేవతలు. వి. 19
- శ్రీ. కళ్యూచూచుటకును • కాళ్యూనడచుటకును
చేతులు జేయుటకు • చెవులువినుట
మనసు హించుట • మర్యాదగల్పించె. వి. 20
- శ్రీ. తల్లిదండ్రులు చాల • ధనము సుపాదించి
బిడ్డలు కొనగినను • ప్రేమగలదె
అనలునుజనకర్తా • ఆతీరు నేకదా. వి. 21
- శ్రీ. యనుముమనువుచేత • నీప్రపంచంబాయె
యనుముమనువుచేత • యుగంబుట్టె
యనుముమనువుచేత • నిహపరాదులుగల్గె. వి. 22
- శ్రీ. దారుననుచుదెచ్చి • ధర్మపైదున్నటకు
నాగలనుచుపేరు • నమ్మియును
కారుణ్యముదెచ్చి • కర్మజీవనమనువు. వి. 23
- శ్రీ. యేకాకముహూర్తంబు • వేద్యులొడుత జేసి
నాగలిఖానిది • నమ్మి మొక్కి
యాయ్యేటిఫలనాయ • మెట్లుగానుండును. వి. 24

- గీ. మృగశిరరాగానె • మూడుధాన్యాదులు
కందిప్రతిధాన్యా • కలియతోసి
భూమిమీదనుచల్లి • భూభారమువకును. వి. 25
- సీ. గ్రామాధికారులను • ప్రేమతోడుతబిలచి
మనుమయ బహులకు • మాన్యమిచ్చె
దయగలిగిన లేదు • తమ బతుకుటకుకొఱకు
ధనధాన్యపంటలు • పండుటకును
యిండ్లువాకిళ్లను • వింపై నగృహములు
నిర్మాణకర్తలను • నెమ్మనమున
వడుగులుపెళ్లెళ్ళు • వరసతోజేసియు
పుడమునిర్మించిన • బ్రహ్మసతులు
యిట్లుసృష్టికర్త • యనుకొనరుబ్రహ్మజనులు
తిట్టిచేయించుదురు • తీవ్రముగను
పెట్టపసలేదుకఠిన • కార్యన్యమంతా. వి. 26
- గీ. మయుడుదారువచేత • మహిమిదప్రజలకు
మహిమచేతనిఘ్న • మలయుజేసి
మాతపితురులునుతులు • మహారాజగానుంచె వి. 27
- గీ. దప్పితాగుటపాత్ర • ధరణిలోనెవరిచ్చె
కుడువకంచమునిచ్చె • కూర్చితోడ

- పుండనిల్లునిచ్చె • పండమంచమునిచ్చె. వి. 28
- గీ. మనువునుముడు పనులు • మఱిలేకలోకములు
సాగదెవుడుజూడ • సాక్షిగాను
- తల్లితండ్రులెక • తనయులుగల్గుచా. వి. 29
- గీ. మంగళప్రదమైన • మంగళసూత్రంబు
అంగనమెడగట్టె • టర్థమేదో
- మూడుముళ్లయుట • మూలంబెయగుగు విశ్వ 30
- గీ. పుస్తకట్టకముందు • పుగుషుడెవ్వండైన
అత్తుకచెబట్ట • టగవూడైన
- పుస్తకట్టినవెనుక • పుగుషుచెబట్టె. విశ్వ 31
- గీ. సమనుభూమిత్రవ్య • సలుతల్లగట్టెశి
చెలుపుత్రవ్యజేయు • శ్రేష్ఠుడితడు
- సప్తసంతతికిని • సంకల్పశిద్ధుండు. విశ్వ 32
- గీ. నృత్తిలేనికులము • యుద్విహోనైదుగురు
విప్రక్షత్రియశూద్ర • పంచకులము
- వృత్తులున్నకులము • వృత్తనుకులములు. విశ్వ 33
- గీ. వక్కవృత్తిజేసి • వసుధహోబలికినది
నిక్కమైలకులము • నిర్మయమాగ
- సకలవృత్తులుసల్ప • సాంకర్యజాతులు. విశ్వ 34

శ్లో. బ్రాహ్మణోఽపగవాన్గుద్రోక్షుత్రియోపరమో
హరిః వైశ్నోవీతామహశ్చైవ యింద్రశూద్రశ్చ
జాయతే. 35

గీ. పంచబ్రహ్మలుకళలు ♦ పంచాంగమునుజేసి
మించినరాజులకు ♦ మెచ్చనిచ్చె
మంచిచెడ్డలుజూడ ♦ మరివిప్రులకునిచ్చె. వి. 36

సీ. బ్రహ్మపౌరోహితము ♦ పంచాంగమునుయిచ్చి
గ్రామపౌరోహితము ♦ జేయమనుచు
కరణాలకునుకత్తి ♦ ఘటంబులిచ్చియు
ధర్మగ్రామలెక్కులు ♦ నరశివాయ
కోమట్లుకునుఖరా ♦ కొలునకుంచమునిచ్చి
అడ్డతన్వతక్కె ♦ డమ్మనిచ్చె
కాపులకునుపని ♦ గల్పించిధరణిలో
అవనిదున్నెకొరకు ♦ హలమునిచ్చె
యిట్లుబదుకుదెరువు ♦ యిచ్చినవిశ్వజ్ఞ
పూజనల్పవలయు ♦ పుడమిజనులు.. విశ్వ 37

గీ. యజ్ఞంబుజేసెదరు ♦ యిలలోనద్విజులంత
యజ్ఞపురుషుండెవరో ♦ యెరుకలేదు
యరుకెగాయత్రియని ♦ యనిపల్కువేదములు. విశికి

మొదటిసూద్రత్వంబు ♦ వదలుటనెటగల్గె
విధిపంచశిఖులుచే ♦ వదలుటాయె
పంచముఖోద్భవుని ♦ పంచసంస్కారములు. వి 39

సీ. తలకాయగొరిగించి ♦ తగపంచశిఖలుంచి

ద్విజాలనుజేరిరీ ♦ దివ్యగురుడు
పంచముఖోద్భవుని ♦ పంచసంస్కారముల
పంచననెడలించి ♦ మించనొసగె
మనువుశ్రేష్ఠకర్మ ♦ మయుడునండంబును
త్వష్టచిక్షుశాత్ర ♦ ముష్టినొసగె
శిల్పిగోముఖముచు ♦ చెన్నొందివిశ్వజ్ఞు
చెవులసంస్కారంబు ♦ సంస్కరించె
యిట్లుసూద్రత్వంబు ♦ వదలించి

విశ్వజ్ఞదిజాలను ♦ వర్ణి జేరిరిలను
ముష్టి నెత్తు బ్రతకండి ♦ ముఖ్యముగ
భాస్త్రియెక్కినపంచముఖ ♦ బ్రహ్మయతదే.

గీ. రాచపుత్రికికైన ♦ రమ్యముగవిశ్వజ్ఞ
ముక్కుచెవులుకుట్టె ♦ ముందుగాను
ముందురంద్రమునకు ♦ మోహముట్టుటకొరకు. వి 41

- గీ. కుంచకోలనుజేతె • గుడిగట్టినొకరాయి
దేముడనుచుజూపె • దేవపతియు
నదియుకడిగినవాని • నర్పుకునిగాజేసె. వి. 42
- గీ. కంచరచరణముల్ • గైకొనివైష్ణవుల్
విష్ణుసాదుకలని • వెలిలజెట్టె
నెత్తిమీదజెట్టె • నెవరునిర్మించిరో. వి. 43
- గీ. త్వష్టసాదుకులనుచు • నిష్టతోనర్చకులు
కుడసాదుకులని • రూషిగాను
నెత్తిమీదనుంచ • నెవరునిర్మించిరో. వి. 44
- గీ. ఒక్కరాయితెచ్చి • పనరేగిచ్చీయు
వైష్ణవక్కలుజేసె • జేదముగను
పోతువెంటియుజేసె • పొందుగాపెల్లకిని వి. 45
- గీ. విశ్వకర్మకుమాళ్లు • యుర్విలోహరిహరులు
విశ్రాంతియవైశ్య • నొప్పకొనికీ
పల్లకీలనుచుంచి • భక్తితోమోశదరు. వి. 46
- గీ. గానుగరోకలి • ఘనసంకిమునుబల్ల
జేరిలకిచ్చిన • దివ్యచులర
నుభవ్యుడంచుకొని • నూనెతీసుకబ్రతుకు వి. 47

గీ. గుంటరాయినిచ్చె ♦ గుండ్రచక్రమునిచ్చె
కుంభినికుమ్మకుని ♦ కుండజేయు
కుండజేసినవాని ♦ కున్నురిగాజేసె. వి. 48

గీ. శంకుఘంటయునిచ్చి ♦ జేజేలలనుబోగడ
మెట్టజంగముమెడకు ♦ లింగమిచ్చె
బిచ్చమెత్తుకుబ్రతుకు బిరుదునుగీకిన్తి. వి. 49

గీ. దోనెపల్కజేసి ♦ దోవతులనిర్మించ
నాడిముల్లుసూత్ర ♦ నడకచేత
నేతకాండనుజేసె ♦ క్యానివిశ్వజ్ఞ. వి. 50

గీ. గొల్లలకుకావడి ♦ కొంకికరొకటిచ్చి
గండ్రగొడ్డలిచ్చె ♦ ఘనతమిర
చల్లజేయుటకును ♦ చల్లకన్వయిచ్చి వి. 51

గీ. గ్రామమునొకగుడి ♦ ప్రేమతోడుతగట్టి
గ్రామదేవతయని ♦ నామమిడియె
ఆదేవతనుగొలుచు ♦ టాసాదిగాజేసె వి. 52

గీ. సూదివుంగ్రముకత్తి ♦ సూటిగానిర్మించి
మేదినిజనులకు ♦ మెచ్చనిచ్చె
దర్జివాళ్లనుజేసె ♦ ధరణిలోవిశ్వజ్ఞ. వి. 53

- గీ. తంటనంబు జేసి ♦ తలగియ్యకత్తిచ్చి
అవనిబ్రతుక మనుచు ♦ క్షరకునకు
వృత్తిలన్నియునీకు ♦ యుర్విలోపలనిస్తి. వి. 54
- గీ. గూడకట్టునుగట్టి ♦ గోచిలోపలబెట్టి
బోజిమునుగువేసి ♦ హరిబోబ్బెట్టి
మూడుపూర్ణతిరిగి ♦ ముష్టిసాతానంబు. వి. 55
- గీ. హరిరోహరిహరి నుంచు ♦ అక్షయపాత్రయుబట్టి
తిరువీదులనుతిరిగి ♦ తీర్థనతియు
ధరణిలోసాతాని ♦ ధన్యులెవ్వరుజేసె. వి. 56
- గీ. జల్లిగగ్భమురోను ♦ పిల్లసచ్చండను
పిల్లనుదీయుటకు ♦ ప్రేమతోను
అల్లుగట్లనుబిలచి ♦ అస్త్రశస్త్రములిచ్చె. వి. 57
- గీ. సానిబోగాలకు ♦ చక్కగామెడకును
కన్నరకపురుషుడు కట్టెపుస్త
గీ. పుస్తకట్టకముందు ♦ సానెబోగమెగ్గాదు. వి. 58
చక్రవర్తినిజేసె ♦ జగతిలోవిశ్వజ్ఞ
మ్రొక్కివిపునిజేసి ♦ మోదముగను
వెక్కుదేవతలనుచు ♦ ప్రేమతోశిలలను. వి. 59

- గీ. తొంటకాలువాను • కుంటుతూపచ్చెను
ముంతబట్టితాను • ముప్పిగొచ్చె
ముంతలోముట్టేసి • మోసముతోమొక్కెదరు.వి.
- గీ. మాసంబుగాచుట • మహిమిదదేవాంగి
ప్రాణంబుగాచుట • ప్రాజ్ఞమయుడు
దాసంబాసంగుట • ధరణిలోవిశ్వజ్ఞ. వి. 61
- గీ. జలమువేటకులకు • వలగేలములునిచ్చి
వనమువేటకులకు • వడితుసాకి
జననివేటకులకు • జయపోటకత్తిచ్చె. వి. 62
- గీ. దొమ్మరివాళ్లకు • డోలాకటిబిరుదిచ్చి
బిరుదుబజాయించె • భీకరమున
జనులువినుటకొరకు • జయజేరివాయించె. వి. 63
- సీ. సానిటోగాలకు • సకలువిద్యలుజెప్పి
సంగీతసాహిత్య • సరసముగను
ఆటలుసాటలు • అభినయదర్పణ
నవరసశిక్షత్వ • నాట్యముగను
గచ్చులుగమజాలు • ఘనమైనమైప్పురీ
ముఖముననవరస • ముద్దుగుల్క

నుదెలతాళాలు • మరిగజ్జెలనుగట్టి

ఘల్లుఘల్లునమోయ • ఘనులుమెచ్చ

యిల్లువిద్యలునల్పుచు • ముడువేళ

ముందుగావిశ్వకర్మకు • వందనంబు

వెనుకనభవారిఅందరికి • వేడ్కతోను. వి.

64

గీ. కన్నపుదొంగకు కన్నకత్తిచ్చియు

కన్నగాడతుమన • దీవినిచ్చె

తిన్నడిప్పితెనిన్ను • తేసిబాండేతురు. వి.

65

గీ. వృత్తితేనెకేవేళ • భక్తిచేదండంబు

వెట్టకశాయకు • ప్రేమతోను

నృత్తులకునుపకరణ • మిచ్చినవారికె. వి.

66

గీ. లజ్జచిడచిసాని • గజ్జలుగట్టుకుని

ముందుగా మద్దెలకు • మ్రొక్కసాగె

తరువాత దండంబు • తక్కినప్రజలకు. వి.

67

గీ. తురకలకును వీర • పంజాగనిర్నించి

వీరనుజేరిచ్చె • ప్రేమతోను

లాలుపీనుచును • లాలింతుంగనిచ్చె. వి.

68

గీ. రాలిమానుబల్ల • రజకునకునునిచ్చి

మయలబట్టలుతికి ♦ మానవులకు

చలయుజేయుకొఱకు ♦ చాకలగాజేసి. వి. 69

గీ. తురక సాయీబులను ♦ దూదేకులను జేసి

కమాందస్తానిచ్చె ♦ క్రమముతోడ

బ్రతుకు దెరవుకొరకు ♦ బాకాసానాయిచ్చె. వి. 70

గీ. సాయులవానికి ♦ చక్కనిడమ్మగము

శఘనాలపుస్తకము ♦ శ్రీరామకథయు

పులుతోలుసందియు ♦ భుక్తికోసరముచగె. వి. 71

గీ. బండక'తైక'షియాలు ♦ బండవానికినిచ్చి

నెత్తికోసుకబ్రతుకు ♦ నిత్యముగము

నెత్తికోతవాళ్ళు ♦ వృత్తియునదియనుచు. వి. 72

గీ. పారగునపముతట్ట ♦ పరగనాయుధమిచ్చి

యుర్వితవ్వెబ్రతుకు ♦ దెరవుటకును

యుర్విత్రవ్వినవాని ♦ నుప్పరగాజేసి వి. 73

గీ. మాదిగవాళ్లకు ♦ మర్దించెగూటాబు

ఆరిక'త్తియునిచ్చె ♦ అననియందు

పాదరక్షలుకుట్టి ♦ ప్రజలకిచ్చుక'బ్రతుకు వి. 74

గీ. పృథివిశెవుచంబాయె ♦, శెవుచంబుపృథ్వివాయె

- వృథావిశేషచంబులో • అధికమేది
శేపుచంలేకుంటే • శలగిపంటలులేవు. వి. 75
- గీ. పేడరొచ్చుపంట • పంటభూములోబోసి
గాడుకోనేనునకల • యెహ్యములతో
యియ్యోసుపంట • మహామేలుపంటనిదినిరి. వి. 76
- గీ. మహానికంటులేదు • మదనగృహమునకు
చంటికంటులేదు • సహజముగను
జలముకంటులేదు • జలజాక్షిమోవికిని. వి. 77
- గీ. వుప్పుచింతపండు • నొప్పైనబెల్లంబు •
నేమిశుద్ధిజేసి • రిలమియోను
మడిగట్టిజనులంత • మయిలకూడెనినిరి. వి. 78
- గీ. అగ్రవర్షమనగా • నెఱికినిచెల్లును
అగ్రమనగ • చివరననుటచెల్లు
అగ్రపూర్వతత్వ • మనినెట్లనెరుగను. వి. 79
- గీ. తాకట్టునగలొస్తే • తగనినిదులసామ్ము
తానిచ్చలేడంత • ధనిశుడైన
విశ్వకర్మనుజూడ • కిన్నగజాలగు. వి. 80
- గీ. లక్కబుగారంబు • రిప్పిముల్ ముత్యాలు

తెక్కదెలియరాదు • ముఖ్యముగను

విశ్వకర్మనెరుగుయీ • లెఖలన్నియు. వి. 81

గీ. రాళ్ళుతీనుకవచ్చి • రత్నముల్ జేయుటకు

సానబట్టి • చాటులేరవరచి

నామరత్నములచే • నవరత్నములునయ్యె. వి. 82

గీ. విశ్వకర్మయనగ • విశ్వమంతయుజూడ

దృశ్యమైనదంత • విశ్వకర్మ

విశ్వకర్మములేని • దృశ్యంబు లేదురా వి. 83

గీ. మనువుహస్తస్థి • మయుడుదారువుస్తస్థి

త్వష్టతామస్తస్థి • నిష్టపరుడు

శిల్పిశిలాస్తస్థి • చెన్నాదువిశ్వజ్ఞ

స్వర్ణకారస్తస్థి • నిర్ణయముగ. వి. 84

గీ. విశ్వకర్మస్తస్థి • యింతంతయునరాదు

విశ్వమెల్లరూప్య • మైనదంత

విశ్వసూచకాదు విశ్వజ్ఞుడొక్కడే వి. 85

గీ. విశ్వకర్మస్తస్థి • యిలానోనులేకుంటె

బ్రహ్మకలేనుసులు • బ్రహ్మాదులైన

విశ్వకర్మలేని • విశ్వంబుపాదురా వి. 86

- గీ. మాయగోనెబుట్టి • మాయలోనెవరగి
మాయయందుకాను • మగ్గుడయ్యె
మాయుభ్రమయులేని • మఱిశీపుడను గీడు వి. 88
- గీ. పంచబ్రహ్మల స్మృతి • పరులెవరుజెప్పలేదు
మించివైననుతుడు • పపంచిపెట్టి
పంచబ్రహ్మలుగూడి ప్రపంచంబు పాలించె. వి. 92
- గీ. ముట్టుకోకురా నన్ను • అంటుకోకురానన్ను
అవతలికినడువు • మనిస్కగజుడు
తోమ్మిదిముట్లుకగి • తొర్రనొచ్చినబామ్మ. వి. 9
- గీ. విశ్వకర్మనుహిమ • యిలగోనుప్రజలంగ
కానలేరుమదివి • కనమలేదు
కశ్యపపుత్రుని • కాకలుఖండించె. వి. 94
- గీ. వడ్లవారింటను • అన్నంబుదినరాదు
నీళ్లుత్రాగితరాదు • నిక్కముగను
వడ్లకూడెదినుట • వసుధలోడమలంత. 95
- గీ. కాశిలోమరణంబు • కంకాలఅస్థంబు
యంతవాడికిదొగుకు • యింతబలము
కాశివిశ్వేశ్వరుని • కంకాలచెయతెదా. వి

- గీ. రాభ్యుక్తీనుఁ వచ్చి • గమ్యముగశిల్పియు
 మూడుమూర్తులుజేసి • సూఖ్యముఁను
 మూడుమూర్తులు అది • మూలమేజూడుడీ. వి. 97
- గీ. మొదటజాతివాడు • మోసంబుజేసెన
 కడజాతివానిచే • కట్టుమనియె
 మధ్యజాతులన్ని • మరియూదలేమాయె. వి. 98
- గీ. నీతిమాలిననడత • భూతంబునడచి
 నీజాతితక్కు • నాజాతియెక్కు
 జాతులువారొచ్చి • నీతులన్నియు గనిరి. వి. 99
- గీ. సకలభువనకర్త • సర్వజ్ఞశివశ్చ
 ప్రకటితఁగోముత్ • ల్పతిజేసి
 కాదన్నవ్యాసుని • కుడికరిము ఖండించి వి. 100
- గీ. విశ్వకర్మసృష్టి • యంతంతయనరాదు
 దృశ్యమపుటకొఱకు • తోచుబుద్ధి
 లోచనంబులకుప్రతి • లోచనమునిర్నింది వి. 101
- గీ. కాలపురుషుడనంగ • ఘనుడువిశ్వబ్రహ్మ
 కాలమనియెటి • ఘడియార మొనగె
 యాలుఁబెరిపినబ్రహ్మ • యిందాడనురలకు వి. 102

- గీ. అయిదుబ్రహ్మలచేత • అయిదుబరులుదయించె
నాంద్రగీర్వాణములు • నమరజేసె
వేదశాస్త్రపురాణమోదముతో నృప్తించె వి. 103
- శ్లో. మనురూపంతిథిప్రోక్తం వారంచమయసంభవః
సక్షత్రం త్వష్టరూపంచ చిల్పియోగతదైచ
విశ్వజ్ఞకర్ణంచైన పంచాంగమధిదేవతా. 104
- గీ. పుట్టుజాతులురెడు • భూమిమీదను జూడ
పోతుపెరుగుదా • పొందుకొరకు
సకలజాతులలోను సతిపతులకుకర్త వి. 105
- శ్లో. భూతకర్మ పితాకర్మ దాతకర్మ తదైచ
గురుకర్మ పతేకర్మ మట్కర్మ విశ్వకర్మణః. 106
- సీ. మణితెస్తాప • సంకల్పసిద్ధిండు
విశ్వకర్మగాక • నితరులెవరు
మణ్ణతవిగ్రహ • నిర్మాణములుజేసె
విశ్వకర్మగాక • నితరులెవరు
మణ్ణతముద్రలు సరిగిగానిర్మించ
విశ్వకర్మగాక • నితరుతాన
మట్కర్మనరతుడై • సర్వజ్ఞవిశ్వజ్ఞ

విశ్వకర్మగాక • నితరులొన

యిట్లువిశ్వజ్ఞమహిమలు • నెంచదరమె

మూడుమూర్తులదిగా • మూలమితడె

భ్యాతికెక్కిన పంచముఖ • బ్రహ్మయనగా. వి. 107

గీ. పగటిరాత్రిలోను • పఠినతిలెవ్వరో

భావించిచెప్పుడి • భానమునను

భావించిచెప్పితె • బహునిధానుఁడుగును వి. 108

గీ. లక్షణంబును నేను • నేక్షణంబునునై ప

దీక్షగానొకరు నీక్షింపలేదు

దీక్షగామాగురుక • టాక్షమేలక్షణము. వి. 109

గీ. మోక్షమెట్టిదోచూడ • సూక్ష్మరూపమునుగు

దీక్షగా నొకగురు సాక్షిగాను

గురుకటాక్షము వచ్చు • గుణమునిబ్బరముగా. వి.

గీ. తృణముమేరువునాయె • మేరువుతృణమాయె

కణముచేతజనులు • ఘనులునాయె

క్షణముమందికాదు • జనులెల్లనసుకొసరు. విశ్వ.

గీ. ఆత్మకంత్తదైవ • అధికులెవ్వరులేరు

సూక్ష్మరూపమునందు • సుందరులదు

- సాక్షిసాధకముల • స్వజ్ఞాజ్ఞా దెల్పు. విశ్వ. 111
- గీ. నీటిమీదనుబుటక • రీతినున్నదిజగము
నీటిమీదనుబుటక • నెట్లుబుట్టె
ఆరీతినేసృష్టి • అవవిపైదృశ్యంబు. విశ్వ. 112
- గీ. వెర్రిప్రపంచంబు • నెట్లుగానున్నట్లు
తొర్రి అధరపానం • జుర్రెనట్లు
పిర్రకుకాటుక • ప్రీతిచేపెట్టినట్లు. విశ్వ. 113
- శ్లో. బ్రాహ్మణానాంవనేకత్వం భూసురాణాంవనేకత్వం
విప్రాదిసర్వవర్ణానాం యేకభాండాశనంతథా. 114
- గీ. వక్కయుక్తిలోను • వున్నదితత్వంబు
వెక్కుయుక్తులెల్ల • వేలవంబు
చక్కగా ఓంకార • ప్రణవంబుగన్నదె. విశ్వ. 115
- గీ. ఆత్మయొక్కటికాద • యఖిలఘటములందు
యాపుపరులువేరు • యాఫిగాను
జీవజీవినిజూచి • చిత్రపదుటే నూయ. విశ్వ. 116
- గీ. శుక్లశోణితములు • విపత్తి నకాల
మెట్లుగానుండునో • నట్లు బ్రతుకు
కాలగతినిచేత • కష్టసుఖములువచ్చు. విశ్వ. 117

- గీ. ఆత్మయెట్టిదొచూడ • అనయవంబులులేవు
 పూనాయెక్కున • రూపుపలుకులేదు
 చాటునుండకదా • సర్వమునిర్మించె. విశ్వ. 118
- గీ. జ్ఞానమనగవేరె • కాననంబునలేదు
 జ్ఞానమనగవేరె • నోరులేదు
 దేహమందునుగలదు • తెలివిగాఱాచివె. విశ్వ. 119
- గీ. నాల్గయుగములలోను • నయ మొప్పగాసృష్టి
 దేవసృష్టిజేయు • దేవపతియు
 దేవసృష్టికర్త • దేవతానాహ్వానులు. విశ్వ. 120
- గీ. దివమురాత్రిలురెండు • దివసమొక్కటిజూ
 పక్షములనురెండు • నెలయునొకటి
 అయవంబులురెండు • ఆదివత్సరమొక్కటి. విశ్వ
- గీ. స్థావరంబులునెల్ల • తలలుక్రిందుగనుంచి
 తల్లక్రిందుగాను • తపసుజేసి
 ఫలములు ఫలియించి • ప్రజలబ్రతికించుటకు. విశ్వ.
- గీ. కనరసినియుపశువు • అమృతంబునిచ్చియు
 పాలుత్రాగిఫణియు • విషమునిచ్చు
 కుక్కగంజితాగి • గురులైనగుణమిచ్చు. విశ్వ. 124

- గీ. విప్రుమాటలువిని • వివేకహీను
తస్యతెలియకప్రజలు • ఒప్పుకొనిరి
ఆపితృదేవతలకు • మెంటకూడెట్టిరి. విశ్వ. 125
- గీ. వేదశాస్త్రములు • యెంతచదివినగాని
ఆవిద్యయందు • ఆశలేదు
చాపలు బుట్టలు • చక్కగానల్లుదురు. విశ్వ. 126
- గీ. రోటికిరోకలి • పోటుకెయ్యడమునకు
సూటిగానిర్పించి • స్వప్నేతిత
పూటపూటకుభుక్తి • భోజనంబెట్లాచు. విశ్వ. 127
- గీ. చెరుకురస మొడుచుటకు • చెఱుక గానుగనిచ్చి
పరాత్పరుండితడు పాలనకను
ధరణిగోభనులకు • దారిత్ర్యముంబావె. వి. 128
- గీ. త్రాసునసముయెత్తు • తకరాలుజెప్పును
తక్కెడదబ్బెత్తు • తరుగుజెప్పు
కాటాకుపావుశేరు • ఖండింబుగజెప్పు. వి. 129
- గీ. గొల్లునన్నికల్లు • రోకిళ్ళు తిరుగళ్ళు
నిర్దితంబుగజేయు • నెమ్మనమున
ఆనెములకుకనల • ఆధారకతకయగు. వి. 130

సీ. అశ్వంబుప్రజకు • వశ్యంబునాటకు
 కశ్యముల్నిర్నించుఁ ఘనుషితండు
 మదగజంబుకుచాలఁ మర్యాదగలుగుటకు
 ఇంకుశమనిర్నించెఁ హరుషితండు
 పరపురుషుపరనతికిఁ భక్తిగలిగుండుటకు
 శతమానమొసఁగిసంశంకరుండు
 అవనీపతికి జనులఁ కాజ్ఞమిచ్చుటకు
 ముద్రిక నొసఁగిసంక్రదుషితడు
 యితనికన్ననుదైవంబుఁ మొవరుభువిని
 సకలలోకములకాధారఁ చక్రవర్తి 131

గీ. గునపమునకుదండంఁగుణాసీ-న్మనై నను
పారకుదండంబుఁభక్తితోను
గాఢాభిక్తమునకుఁఘనులైన మ్రొక్కెదగు. వి. 182

గీ. యేసులరాట్టంబు యేసులొడకెట్లకును వెభవశ్రీలకునిచ్చి
యేసులొడికిబ్రతుకుఁవెలదులకును
యేసునొకలిగతిఁనొకనిదనుబడకు. వి. 183

గీ. జోడుజోడుగూర్చి చోన్యప్రపంచంబు
మూడులోకములొసర్చె ముఖ్యముగను

- మూడుమూర్తులకాదిములవిశ్వబ్రహ్మ. వి. 134
- గీ ముక్కుచెవులుకుట్టిముందుకన్యనుజేసి
శతమానమొసగి సౌభాగ్యవతికి
గతిదప్పి పతితోలే • వెధవరూపము జేసి. వి. 135
- క. లోకములోనల్గురువులు
ప్రకటముగవై య్యకొయ్యకాల్పుటకట్టిక్
ధారుణీకంతటగురువగు
ధీరుడు శ్రీవిశ్వకర్మస్థిరముగ నెపుడుక్. 136
- గీ. సృష్టికర్తలహింసబెట్టిసాతకులైరి
ముష్టికర్తలమీదమోదముంచి
భ్రష్టులైపోయిరిసాతకంబులుజేసి. వి. 137
- సీ. కాశీప్రయాగలుఁఘనమైనక్షత్రముల్
కాశినిర్మించిన ఘనుమయితడు
ఈశాన్కభాగమునశ్రీశైలమునమల్లి
ఖార్జునిర్మించికాశమూర్తి
అగ్నేయభాగమునహరుడైనకాలహ
స్తీశ్చరుణినిర్మించికాశమూర్తి
పకలద్విగ్రేకములప్రకటితగుగవివ్య

క్షేత్రమున నిర్మించెఁకాశమూర్తిఁ
 యిట్లు దేశాధిపతులకుఁబుమిం
 తీర్థమూత్రలు సేవిస్తే మోక్షమనియు
 కాశిలోపలమృతమైతే ముక్తిమనియు
 కామహత్యలు చెప్పటం నలవిగాదు. వి.

138

నీ. శివరాత్రినాయేఁ నిర్మలంపగలామె
 నీడరాత్రినందుఁ నిభుమయెవరు
 నీడరాత్రినందుఁ నిర్మలాకాశుండ. వి.

139

గీ. సూదిరంద్రమునుంచి సూటిగాజూచితే
 మేదిసంతయుదాల్లో మెలయుచుండ
 నారీతి నేతన్కంఠభలదగములనుండు. వి.

140

గీ. ప్రత్యక్షుడై వాంశముఁ పృథివ్యాపస్తేజో
 వాయురాకాశాదిచంద్రసూర్య
 ఆదివిశ్వకర్మలప్తదైవంబులు. వి.

141

గీ. కనకగుళియుటకును కొడవలినింగించె
 పశువుమానవులకుఁ బ్రతుకుటకును
 అనుమానప్రభువులకు నాయుధంబులునిచ్చె. వి.

142

గీ. ప్రతిదూదాటకును పత్తిరాట్టం నమచ్చి

పరమేశ్వరుండుతిరుడు • కాలనకునుయు

కింతవాడుయుర్విఁగోపలలేడు. వి.

144

గీ. విశ్వదేవుడనెడివిశ్వమందుజ్ఞుడ

విశ్వశృజించినవిశ్వకర్మ

విశ్వకర్మగాక యితరులెవరుండురా. వి.

గీ. కీవాజాతినిగలసివిహితంబుజేసిన

హనిజేసునువానిఁహినబుద్ధి

హనిచెయ్యకమానడెంతవారికైన. వి.

146

గీ. కలిమిగలిగినఱుడు • కులముకుమెండడు

చెలిమిగలిగినవాడు • స్నేహితుడు

కలిమిలేములులేని • కడజాతితోనముడు వి.

147

గీ. పుట్టినప్పుడుబట్టె • పురిటిమెలనుచును

చచ్చినప్పుడు బట్టె • చావుమెల

మధ్యగడనులకు • మసియట్లనచ్చురా వి.

148

గీ. విశ్వకర్మకుమాళ్ళు • యుర్వివైడనులంత

దేములనిమొక్కెవరు • దివ్యమల

వాహనంబులనుచి • వైభవంబుగమోసే వి.

149

యిట్టితత్కంఠంబుయేరొకమందును

నితరదై నంబులుఁ లేరు లేరు

సకలలోకంబులకుఁ నర్వజ్ఞుడీయాత్మ. వి. 150

గీ. వృధివివైప్రణామలకుఁ బ్రతుకు దెరవిచ్చిన

పంచముఁ శోభవులుఁ సాలనకును

సకలజీవులక తాఁ నర్వజ్ఞ సిశ్శజ్ఞ. వి. 151

గీ. రాజయోగంజెప్పుడు • రాజిల్లుచుండును

భోజ్యుడై నానందఁ వార్దిలోను

వాలలాడుచునుండు • వన్నాద్యయనుకృషను. వి 152

గీ. నీచజాతులు చాల • నెగడివిస్తారంబు

గొర్రెలుబ్ర్రెలు • శోటివేలు

ఘనమైస న్యుగరాట్టుఁ ఘనసింహమొక్కటే. వి 153

గీ. భుక్తియు క్తికొరకు • భూమిమన్నెకొరకు

హలముకగ్రునిచ్చె • నారెహజాలు

విష్టుపోషణకర్తయని • పల్కువేదములు వి. 154

సీ. పంచభూతములను • పంచైమతత్వములు

యవరునిర్నిందిరో • యెరుక లేదా

విదురుబును • అక్షరపుపలుగుబడి

యెవరుగల్పించెరో • యెరుక లేదా

చెప్పమన్నశాపలు • సాస్త్రస్థి

విద్యలుయెవరు • నిర్మించిరో యెరుక లేదా

పంచలోహంబులను • పనునెఱింగినదాత

నంటజేసిందెవరో • యెరుక లేదా

యిన్నిమహిమలుగలిగిన • విశ్వకర్మ

మూడుమూర్తులకాదిగా • మూలమితడు

భ్యాశ్శిక్షానవిశ్వజ్ఞ • బ్రహ్మయితడే.వి. 155

గీ. ఆదివిశ్వకర్మ • ఆచికారములుజేసి

మేదినిరాజులు • మెచ్చినట్లు

యిటునంకిరాజాశ్శు • మేయంగంబునలేదు. వి 156

గీ. గననర్ మెంటువారు • ఘనమైనరాజులు

అలనన్నరాజార్కు • నువనియేలె

దేశాస్త్రపురాణ • మోక్షముగవినురకించె. వి 157

గీ. స్యాద్యయిచదివి • సాధించురాజులు

సావధానముగాను • పరసముగను

పేశాస్త్రపురాణ • మోక్షముగముగ్రంభి. వి 158

గీ. గానమెంటువారు • ఘనమిచ్చిధనమిచ్చి

అలనన్నరాజార్కు • నువనియేలె

బొందిరూపంబెత్తి భూమిపైపీనుగుల

భుజియుంచు నెనడు పరమాత్మగోదా

సకలయేహ్యములను పకటితంబుగఁను

లకటుడై నారగింపు హమ్ముగను

యిన్నిజన్మములెత్తి యుద్విగోయాయాత్మ

యేహ్యభారములేక యేలుచుంటి

గీ. నహ్నికెక్కినవాడు • నంశనుడుండినా

నహ్నిచేతకులము • వెలయుజగతి

వనముగోనునుంచి • మలయజమున్నట్టు. వి 164

గీ. కులగోననొకడు • గుణగీనుడుండినా

కులముచెరచువాని • గుణముచేత

వనముగోనునొకటి • వానరమున్నట్టు. వి. 165

శ్లో. కర్తాకారకశ్చైవ ప్రేరితంఽమోచితం సుకృతండు

స్మృతంచైవచత్వారసమభాగినః.

శ్లో. ప్రథమంశిల్పినండంచ ద్వితీయకర్తదండయోఃశ్చ

తీర్థమందై వదండంచ త్రిదండంమోక్షకారణం. 167

విశ్వకర్మచరితాన్వయదీపిక.

గద్య.

ఓం శ్రీమద్విరాట విశ్వబ్రాహ్మణవంచముఖేన

ద్భ్రువగు మయవంశసంభూతుండైన

తనుకు నరసన్నాచార్యును పుత్రు

దుభద్రమూర్తిచేరచియించ

బడిన విశ్వకర్మచరితా

న్వయదీపిక పద్యకా

న్యాయముచరితశ్వాసం

సంపూర్ణం.

10326

